

ЦЕНТР СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІКИ
«НАВЧАННЯ БЕЗ КОРДОНІВ» (Канада)
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «СОБОРНІСТЬ» (Україна)
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ (Україна)
ЛУГАНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ (Україна)
МБО «КОНСОРЦІУМ ІЗ УДОСКОНАЛЕННЯ
МЕНЕДЖМЕНТ-ОСВІТИ В УКРАЇНІ» (СЕУМЕ) (Україна)
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА (Україна)
ДЗ «ЛУГАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ» (Україна)
ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ (Україна)
БАКИНСЬКИЙ ІСЛАМСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Азербайджан)
УНІВЕРСИТЕТ м. НІШ (Сербія)
ЗЕЛЕНОГУРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Польща)

**Актуальні питання, проблеми та перспективи
розвитку гуманітарного знання у сучасному
інформаційному просторі: національний та
інтернаціональний аспекти**

Збірник наукових праць
(за матеріалами XVI Міжнародної
науково-практичної конференції
30-31 травня 2018 року)

За загальною редакцією д.філос.н. Журби М.А.

Канада – Сербія – Азербайджан – Польща – Україна

*Рекомендовано до друку Вченою радою Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (протокол № 10 від 26 червня 2018р.)
Рекомендовано до друку Вченою радою Луганського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол № 3 від 22 червня 2018р.)*

Редакційна колегія:

Бохонкова Ю.О., доктор психологічних наук, професор, СХУ ім. В. Даля (Україна)
Гужва О.П., доктор філософських наук, професор УкрДАЗПІ (Україна)
Гасанли Г.Б., доктор філософії з богословських наук, професор БІУ (Азербайджан)
Алієва С.Н., кандидат соціологічних наук, викладач БДУ (Азербайджан)
Алієва Я.Н., кандидат соціологічних наук, доцент БДУ (Азербайджан)
Драчук О.П., кандидат медичних наук, доцент ВНМУ ім. М.І. Пирогова (Україна)
Єременко О.М., доктор філософських наук, професор СХУ ім. В. Даля (Україна)
Журба М.А., доктор філософських наук, професор, голова ТО «Соборність» (керівник), (Україна)
Журба А.М., кандидат психологічних наук, доцент ДонДПУ (Україна)
Заваяцька Н.С., доктор психологічних наук, професор СХУ ім. В. Даля (Україна)
Іванович Предраг, професор Університету м. Ніш (Сербія)
Калько І.В., кандидат педагогічних наук, доцент ЛОІТІТО (Україна)
Короткова О.О., кандидат історичних наук, доцент ДонДПУ (Україна)
Касьянова О.В., кандидат педагогічних наук, доцент ЛОІТІТО (Україна)
Касьянова В.О., кандидат економічних наук, доцент ХНП СХУ ім. В. Даля (Україна)
Кравчук О.О., доктор юридичних наук, доцент, зав.кафедри господарського та адміністративного права КДП ім. Ігоря Сікорського (Україна)
Кузьміченко І.О., кандидат філософських наук, доцент ФЗ «АДМУ» (Україна)
Москальова Л.Ю., доктор педагогічних наук, професор МФПУ (Україна)
Павлов С.В., кандидат географічних наук, доцент ФЗ «АДМУ» (Україна)
Пагава О.В., кандидат психологічних наук, доцент ЛОІТІТО (Україна)
Поліщук О.П., доктор філософських наук, професор ЖДУ ім. І. Франка (Україна)
Польовий М.А., доктор політичних наук, професор ДонНУ імені Василя Стуса (Україна)
Радченко О.В., доктор наук з державного управління Ломорської Академії в Слутську (Польща)
Сапенко Р., доктор габітований, професор Зеленогурського університету (Польща)
Сабаш Ю.С., доктор культурології, професор МДУ (Україна)
Савонова Г.І., кандидат філософських наук, старший викладач ЛОІТІТО (Україна)
Свінцицька О.І., кандидат філософських наук, доцент ЖДУ ім. І. Франка (Україна)
Старостенко Т.М., кандидат філолог. наук, доцент ХНП СХУ ім. Т.С. Сковороди (Україна)
Талишинський Е.Б., кандидат політичних наук, доцент БІУ (Азербайджан)
Устименко-Косоріч О.А., доктор педагогічних наук, професор СДПУ ім. А.С. Макаренка (Україна)
Цюрупа М.В., доктор філософських наук, професор КДАВШП ім. гетьмана Конашевича-Сагайдачного (Україна)
Шудло С.А., доктор соціологічних наук, професор, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка (Україна)

Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку гуманітарного знання у сучасному інформаційному просторі: національний та інтернаціональний аспекти : зб. наукових праць / за заг. ред. д.філос.н. Журби М.А. – Монреаль: СРМ «ASF», 2018. – 190 с.

У збірці здійснюється багатоаспектний аналіз трансформації сучасної культури, духовності в інформаційному просторі з урахуванням специфіки й соціальної динаміки філософії, етики, естетики, мистецтва, психології, педагогіки, соціології, економіки, політики і права.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів та студентів.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір і точність наведених фактів, цитат та інших відомостей.

ПСИХОЛОГІЯ

Барчі Б.В.,

*к.психол.н., ст. викладач кафедри психології
Мукачівського державного університету,*

Габовда А.М.,

*ст. викладач кафедри англійської філології та методики викладання
іноземних мов Мукачівського державного університету,*

Україна, м. Мукачево

ПСИХОЛОГІЧНІ БАР'ЄРИ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ: ОРГАНІЗАЦІЯ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Бажання України до інтеграції з авторитетними міжнародними інституціями актуалізувало проблему радикальних змін у сфері освіти. Створення Європейського простору вищої освіти висуває складні завдання щодо більш ефективного міжнародного спілкування, легшого доступу до інформації, мобільності студентів і глибокого взаєморозуміння фахівців. Суттєвим моментом втілення у життя цих змін є підготовка професіоналів, які добре знають не лише рідну мову, але й кілька іноземних.

Усе це вимагає від викладачів вищих навчальних закладів підвищення якості вивчення та викладання мов. Але проблема полягає в тому, що студенти, одержуючи значний обсяг мовних знань, не завжди опановують іншомовне мовлення, не можуть вільно читати і розуміти усні та письмові повідомлення. Без опанування такої навички комунікативної компетенції як аудіювання і говоріння ускладнюється налагодження повноцінних професійних та наукових міжнародних контактів.

Ефективність опанування іноземної мови як у процесі навчальної діяльності у вищій школі, так і у практичному житті, значною мірою залежить від психологічної готовності тих, хто навчається, засвоїти та застосувати іншомовне мовлення, від уміння долати сформовані стереотипи і від адекватного уявлення про свої можливості. Студенти, які не вірять у свої здібності, постійно очікують невдачі, мають підвищену тривожність, скутість, острах помилок, імовірно, дійсно зазнають невдачі через те, що вони не відчують упевненості у своїх силах, не здатні подолати наявні психологічні бар'єри.

Розв'язання цієї проблеми потребує максимально повного використання як наявних психологічних ресурсів тих, хто навчається, так і оволодіння педагогами сучасними засобами та методами психологічного впливу у процесі психолого-педагогічної взаємодії [1]. Зокрема постає

завдання виявлення та подолання психологічних бар'єрів, які досить часто виникають під час вивчення іноземних мов.

До вивчення проблеми психологічних бар'єрів неодноразово зверталися як вітчизняні, так і зарубіжні дослідники (Л.І. Божович, Л.Б. Філонов, Т.С. Яценко, А.К. Маркова). Психологічні бар'єри, що перешкоджають спілкуванню іноземною мовою, отримали назву "мовного бар'єра". Мовний бар'єр проявляється як індивідуальна, суб'єктивна неможливість використання наявних знань. Це своєрідний психологічний бар'єр мовлення, що проявляє себе в неможливості висловити свої думки, а також власну точку зору [1].

Структура психологічного бар'єра відображає зміст передбачення успішності бажаної для індивіда діяльності. Його компоненти такі [2, с.63]: переживання, пов'язані з мотивацією до досягнення мети; переживання, пов'язані з раціональною та ірраціональною оцінкою умов та наслідків досягнення мети; емоційні реакції на ситуацію досягнення мети; стан волевових можливостей у ситуації досягнення мети.

Розрізняють емоційну, когнітивну та мотиваційну складові психологічного бар'єра. Головну роль у його формуванні відіграє несприятливе передбачення особистості за оцінки ситуації виконання запланованої діяльності. Психологічні бар'єри перешкоджають успішному виконанню діяльності, оскільки спричиняють негативні переживання, що блокують її (діяльності) виконання, внаслідок чого з'являються стрес, фрустрація, конфлікт чи криза.

Способи подолання психологічних бар'єрів спрямовано як на зменшення травмуючого впливу негативних чинників, так і на пошук нових, нестандартних підходів та ефективного виконання навчальної діяльності під час вивчення іноземної мови. Найважливіший чинник, що визначає успішність подолання психологічних бар'єрів, особливо на завершальному етапі їхнього розвитку, – творча активність суб'єкта з осмислення свого статусу, способів виконання діяльності. Основний напрямок активності суб'єкта по лінії самовизначення стратегій подолання бар'єрів полягає в інтеграції, внутрішньому узгодженні смислової сфери, усуненні в ній суперечностей, а також перевірці можливості способів подолання, які формуються.

Подолання психологічних бар'єрів може бути двох видів: конструктивним і деструктивним (А.К. Маркова, М.О. Подимов, М.К. Татушіна та ін.) [3].

Конструктивне подолання передбачає серйозну перебудову свідомості особистості, перехід особистості на більш високий рівень розвитку (Л.І. Анциферова, А.К. Маркова, Л.М. Мігіна). Це активне, творче подолання психологічних бар'єрів, спрямоване на продовження або відновлення перерваної виниклим психологічним бар'єром навчальної діяльності. Варто підкреслити, що лише конструктивне подолання психологічних бар'єрів веде за собою прогресивний розвиток особистості.

Деструктивний спосіб подолання може спричинити регрес особистості, відмову від продовження навчання. Це нераціональне, пасивне, неадекватне

реагування на психологічний бар'єр або відхід від нього і покладання відповідальності за подолання труднощів на інших людей або обставини.

Вибір способу подолання психологічних бар'єрів у навчальній діяльності значною мірою визначається здатністю студентів усвідомлювати ті зміни, які відбуваються в їхній навчальній діяльності у процесі опанування іноземної мови. Розвинена рефлексія надає студентам можливість шукати конструктивні способи подолання кризи. Особистість, в якій така здатність відсутня, застосовує нейтральні або деструктивні способи подолання психологічних бар'єрів. На вибір способу подолання впливають зміни, що відбуваються в самосвідомості студентів. Однією з важливих характеристик є така якість особистості, яка має назву локусу контролю. Залежно від локалізації контролю над значущими для людини подіями виокремлюють внутрішні та зовнішні стратегії подолання психологічних бар'єрів.

Подолання психологічних бар'єрів під час вивчення іноземних мов є важливою умовою для забезпечення їхнього успішного навчання у вищому навчальному закладі і є складовою єдиного процесу психолого-педагогічної взаємодії суб'єктів цього процесу, що передбачає проведення комплексу заходів, спрямованих на їхнє виявлення та подолання.

Література

1. Висоцька О.Л. Психологізація навчального процесу з іноземних мов (дискурсні міркування) / О.Л. Висоцька // Дискурс іноземномовної комунікації. – Львів, 2002. – С. 445–452.
2. Массанов А.В. Психологічні бар'єри в самовизначенні особистості / А.В. Массанов. – Одеса : Видавець М.П. Черкасов, 2010. – 371 с.
3. Сопілко Н.В. Особливості подолання психологічних бар'єрів у студентів у процесі навчання: дис. ... кандидата психол. наук: 19.00.07 / Н.В. Сопілко – Хмельницький, 2008. – 268 с.

Власенко А.А.,

аспірант кафедри психології управління

ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України,

Україна, м. Київ

ПРО ЗВ'ЯЗОК КОГНІТИВНОЇ КОМПОНЕНТИ ОСОБИСТОСТІ І ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ ЩО ФОРМУЄТЬСЯ КОМП'ЮТЕРНОЮ МЕРЕЖЕЮ ІНТЕРНЕТ

Важливою, відмінною рисою сучасного людського суспільства, як суспільства постіндустріального, є зростаюча роль інформації. Інформація, знання стають головним виробничим ресурсом суспільства.

ЗМІСТ

ФІЛОСОФІЯ, РЕЛІГІЯ І КУЛЬТУРА

Дубровская Г.Н.

О некоторых аспектах использования риторической системы
и символики И.С. Баха в русской музыке рубежа XIX-XX века..... 4

Зуев В.М.

Розвиток логіки науки як наслідок синтезу логічних теорій 6

Кондратьев І.М., Володченко Ж.М.

Основні ідеї та принципи екзистенційного підходу до сучасної
філософії права..... 10

Коротіч Г.В.

Довіра як важливий чинник розвитку суспільства
(точка зору Ф. Фукуями)..... 12

Куриленко Т.В.

Буття людини в контексті постіндустріального суспільства 14

Литвинюк Л.В.

Темпоральні межі біографії вчителя 17

Розлуцька Г.М.

Актуалізація ідей національної єдності в діяльності
християнської церкви в Україні 19

Рублевська Н.В.

Виставкова діяльність Тернопільського обласного краєзнавчого музею 23

Савич А.В.

Степень и индекс современной цивилизации через призму
экологической парадигмы 25

Чаплінська О.В.

До проблеми animal philosophy 27

Юшкевич Ю.С.

Економіка та культура або економіка як культура: до питання
актуалізації дослідження економічної культури 29

ФІЛОЛОГІЯ І ЛІНГВІСТИКА

Антонюк Г.Д.

Латинська мова і засвоєння європейських освітніх традицій
вищою школою України в період XVII –XVIII ст. 32

Думанська Л.Б.

Полісемія та омонімія в архітектурній термінології 34

Кандюк-Лебідь С.В.

Жанрова природа української мемуарної прози початку XIX століття 38

Ханбутаева Лейла Муса кызы

Сравнительный анализ перформативных глаголов в английском и азербайджанском языках 41

Черкас О.О.

Маскулінний зріз шевченкознавства: національний аспект 45

ПЕДАГОГІКА

Боровик Л.В.

Визначення педагогічних умов формування психолого-педагогічної компетентності майбутніх офіцерів Державної прикордонної служби України 47

Ведмеденко Д.В.

Актуальність педагогічних ідей В.О.Сухомлинського в процесі формування професійної майстерності вчителя 50

Вознюк Л.В., Мартиненко О.М.

Неперервна професійна освіта: перспективи розвитку в умовах становлення нової української школи 53

Гончаров Г.М.

Фізична культура як теоретичний аспект інтегративного змісту людського буття 56

Gorozhankina N.A., Grushka V.V.

Assessment of changes in secondary education of Ukraine at the present stage by the eyes of students-geographers.....59

Иванова Л.О.

Использование средств информационного общества в деле воспитания учащихся специальных музыкальных школ 60

Клокар Н.І.

Опорна школа як центр освітнього кластеру 63

Кордонська А.В., Дрючило О.А., Галуцак Л.Б., Байлюк Л.А.

Психолого-педагогічні умови ефективного формування культури професійного спілкування майбутніх спеціалістів.....65

Левицька Л.А.

Формування моральних цінностей майбутніх фахівців з управління освітніми закладами в умовах закладу вищої освіти 68

Mykhailovska N.S., Oliinyk T.V., Miniailenko L.E., Stetsiuk I.O.

Online courses as a part of blended learning in the clinical department's work 71

Педорич А.В.	
Проблеми особистого становлення молоді в умовах інформаційного суспільства	74
Рукасова С.О.	
Навчання студентів здійсненню контролю якості готового одягу на заняттях з технології виготовлення швейних виробів	77
Шмир М.Ф.	
Науково-дослідна робота студента та її роль у розвитку його творчих здібностей	79
Юрчишин Г.М., Дутка В.В.	
Методи виховання творчої особистості засобами декоративно-прикладного мистецтва.....	83

ПСИХОЛОГІЯ

Барчі Б.В., Габовда А.М.	
Психологічні бар'єри у вивченні іноземної мови: організація їх подолання.....	85
Власенко А.А.	
Про зв'язок когнітивної компоненти особистості і інформаційного простору що формується комп'ютерною мережею Інтернет	87
Груба Т.П., Українець Л.П.	
Медико-психологічні аспекти підготовки студентів до майбутньої роботи у педіатричній практиці	91
Дунда В.В., Марченко В.О.	
До питання визначення особистості.....	94
Емішянц О.Б.	
Зв'язок спрямованості особистості з ціннісними орієнтаціями студентів	97
Лівандовська І.А.	
Вплив феномену самодепривації на процес гендерної ідентифікації сиріт у підлітковому віці.....	100
Месяц Д.А., Марченко В.А.	
Чем интересен мозг человека?.....	103
Пізнінцалі В.В.	
Розвиток психологічної культури майбутніх офіцерів як засіб підвищення рівня їх готовності до професійної діяльності	105
Савка О.М., Сапункова С.С.	
Шляхи розвитку особистісних рис медичної сестри на етапі допрофесійної підготовки.....	108